

Likestillings- og
diskrimineringsombudet

NOTAT - FOR OPPFØLGING

Til:
Dialog- og Utviklingsavdelingen

Fra:
Arshad Khan

Vår ref.
10/1670-5/SF-471, SF-551, SF-711,
SF-845, SF-900//AKH

Dato:
26.02.2011

IKKE UNIVERSELT UTFORMET INNGANGSPARTI TIL KAFÉ – HØYT TRAPPETRINN

Saken gjaldt manglende universell utforming av inngangsparti til en kafé, på grunn av et høyt trappetrinn.

Etter ombudets henvendelse tok virksomheten kontakt med en entreprenør for å få utbedret inngangsparti. På grunn av noe ventetid og store snømengder vil utbedringen ta noe tid. Ombudet konkluderte med at virksomheten ikke handlet i strid med plikten til universell utforming, forutsatt at utbedringene ble gjennomført innenfor tidsrammen som ble presentert for ombudet.

Saksnummer: 10/1670
Lovanvendelse: Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9
Hele uttalelsen, datert 25.02.2011

OMBUDETS UTTALELSE

SAKENS BAKGRUNN

Likestillings- og diskrimineringsombudet bygger på partenes skriftlige redegjørelser i sin fremstilling av sakens bakgrunn.

Knoll og Tott AS har en kafé i Storgata 62 i Tromsø. I inngangspartiet til lokalene er det et stort og høyt trappetrinn som begrenser muligheten for at rullestolbrukere kommer inn i lokalet.

PARTENES SYN PÅ SAKEN

I Klagen fremgår det at inngangspartiet til lokalet ikke er tilgjengelig for rullestolbrukere. Norges Handikapforbund Tromsø (NHF) har i alt undersøkt tilgjengelighet til 10 publikumsrettede virksomheter i Tromsø sentrum.

NHF anfører at virksomheten fornyet trappen i inngangspartiet i 2010, fra mindre trappetrinn til et stort som er hele 28 centimeter høyt, noe som begrenser tilgjengeligheten for personer med rullestol eller nedsatt bevegelsesevne. Virksomheten har søkt å sikre tilgjengelighet ved hjelp av to løse skinner som legges ut ved behov. NHF testet disse skinnene og de var for smale for en standard elektrisk/manuell rullestol. NHF hevder videre at en rampe heller ikke kan legges rett over fortauet da fortauskanten vil gjøre det umulig å entre rampen.

Knoll og Tott har redegjort for saken ved Peter Lundahl både per telefon og i e-post av 24. oktober 2010. Lundahl kunne opplyse at de etter henvendelsen fra ombudet hadde tatt kontakt med en entreprenør for se nærmere på ombygging av inngangspartiet eller eventuelt heve deler av fortauet. Virksomheten skal utbedre inngangspartiet, men på grunn av stor pågang hos entreprenør og store snømengder må arbeidet utsettes til våren.

RETTLIG GRUNNLAG

Ombudet kan gi uttalelse om et forhold er i strid med diskriminerings- og tilgjengelighetsloven, jf. diskrimineringsombudsloven § 3 tredje ledd, jf. § 1 annet ledd nr. 3.

Denne saken reiser spørsmål om virksomheters plikt til å sikre universell utforming, det vil si generell tilgjengelighet, etter diskriminerings- og tilgjengelighetslovens § 9.

Offentlige og private virksomheter rettet mot allmennheten har en plikt til å sikre universell utforming av virksomhetens alminnelige funksjon.

Med universell utforming menes utforming av hovedløsningen i de fysiske forholdene, inkludert informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT), slik at virksomhetens alminnelige funksjon kan benyttes av flest mulig, jf § 9 annet ledd. Dette betyr at virksomhetens fasiliteter, som skal benyttes av allmennheten (kunder eller besøkende), skal utformes på en slik måte at flest mulig får tilgang til de tjenester eller varer virksomheten tilbyr.

Plikten til å gjennomføre tiltak for å sikre universell utforming faller bort dersom virksomheten sannsynliggjør at det vil innebære en uforholdsmessig byrde, jf § 9 tredje ledd. I den konkrete uforholdsmessighetsvurderingen skal imidlertid den positive effekten og viktigheten av tilretteleggingen veies mot kostnader og andre former for belastning tilretteleggingen kan medføre. Lovgiver har bestemt at det særlig skal legges vekt på:

1. effekten av tilretteleggingen for å nedbygge funksjonshemmende barrierer
2. om virksomhetens funksjon er av offentlig art
3. nødvendige kostnader ved tilretteleggingen
4. virksomhetens ressurser
5. sikkerhetsmessige hensyn
6. vernehensyn

Dersom ombudet kommer til at det vil være en uforholdsmessig byrde å rette de påklagede forholdene i tråd med kravene til universell utforming, betyr ikke det at virksomheten kan unnlate å gjøre noe som helst. Virksomheten er uansett forpliktet til å jobbe for best mulig tilgjengelighet for flest mulig.

Etter diskriminerings- og tilgjengelighetslovens § 13 er det opp til innklagede å sannsynliggjøre at det ikke har forekommet diskriminering i strid med loven.

OMBUDETS VURDERING

Knoll og Tott er en virksomhet som har plikt til å sikre at virksomhetens hovedløsninger er universelt utformet etter diskriminerings- og tilgjengelighetslovens § 9. Virksomheten har derfor plikt til å tilrettelegge de deler av virksomhetens fysiske miljø som benyttes av allmennheten (*kunder eller andre*) på en slik måte at flest mulig, uavhengig av individuelle forutsetninger, har tilgang til virksomhetens tjenester og service.

Er krav til universell utforming oppfylt?

Ombudet tar ikke stilling til om virksomheten som sådan er universelt utformet. Det ombudet skal ta stilling til er om de påklagede forhold hos Knoll og Tott tilfredsstillende oppfyller kravet til universell utforming.

Ombudet har i sin tidligere praksis slått fast at virksomheter som har adkomst via en inngang som bare har trapper, ikke er i tråd med kravene til universell utforming, da dette begrenser tilgjengelighet for personer med nedsatt bevegelsesevne. Følgelig er ikke inngangspartiet til Knoll og Tott i Storgata 62 universelt utformet.

Virksomheten har tatt kontakt med entreprenør og avtalt å få hjelp til å sikre universell utforming av inngangspartiet. Ombudet mener at dette er positivt, men ser grunn til å komme med en nærmere veiledning og presisering av hvilke krav den rettslige standarden universell utforming stiller. Standard Norge gir i sin standard NS 11001-1:2009 "universell utforming av byggverk" nærmere anbefalinger og generelle krav til universell utforming av bygninger og tiliggende uteområder.

NS 11001-1:2009 punkt 5.5 sier følgende om kriteriene for utvendige ramper:

- *stigningen skal ikke være brattere enn 1:20, unntaksvis for lengder mindre enn 3 m kan den være brattere, men ikke brattere enn 1:12;*
- *foran og etter rampe skal det være et hinderfritt areal på minst 1600mm x 1600 mm;*
- *for hver 0,6 m stigning skal det være et repos, og dimensjonen på reposet skal være minst 1600mm x 1600mm;*
- *minste tillatte mål mellom håndlister på rekkverk skal være 900 mm.*

Standardens anbefalinger er ikke rettslig bindende, men ombudet mener at standarden gir god veiledning på hva som kreves for å oppfylle lovens krav til universell utforming. Ombudet tar i sine vurderinger også utgangspunkt i de generelle krav og anbefalinger i Norsk Standard.

På bakgrunn av dette mener ombudet at virksomheten ved sin redegjørelse for planer om en ombygging av inngangsparti har sannsynliggjort at de innen våren vil sikre universell utforming.

KONKLUSJON

Likestillings- og diskrimineringsombudet konkluderer med at Knoll og Tott ved gjennomføring av sine planer for utbedring av inngangsparti ikke handler i strid med plikten til universell utforming, jf. diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9 tredje ledd.

* * *

Ombudet vil presisere at denne uttalelsen er basert på at virksomheten har planlagt en utbedring av sitt inngangsparti innen våren 2011, slik at lokalet også blir tilgjengelig for rullestolbrukere.

Hvis utbedringene ikke blir foretatt innen våren 2011, eller de ved ferdigstillelse ikke tilfredsstiller kravene til universell utforming kan ombudet omgjøre sin uttalelse. Ombudet kan omgjøre uttalelsen på grunnlag av en klage eller på eget initiativ.

Dersom ombudet kommer til at virksomheten bryter plikten til å sikre universell utforming kan ombudet også bringe saken inn til vurdering hos Likestillings- og diskrimineringsnemnda. Nemnda kan treffe vedtak om at det foreligger brudd på plikten til universell utforming, jf. diskrimineringsombudsloven § 7. Nemnda har også kompetanse til å pålegge stansing, retting eller andre tiltak.

Ombudet ber om virksomhetens tilbakemelding på om de vil rette seg etter ombudets uttalelse innen tre uker fra mottakelsen av dette brevet.

25.02.2011

Sunniva Ørstavik
likestillings- og diskrimineringsombud

